

Anket Analizi Raporu

Türkiye’de Film Sektörünün Çevre Dostu Yapımlara Dair Bilgi ve Beklentilerinin Ölçülmesi

Hazırlayan:

Elif Akbaba Yalçinkaya

Katkıda Bulunanlar:

Dr. Ekin Gündüz Özdemirci

Nurten Bayraktar

Hülya Mısır

*British Council Going Global Partnerships Programı tarafından desteklenen
"Sinema ve Medya Sektörlerinde Çevresel Sürdürülebilirlik için Birleşmek"
başlıklı proje kapsamında kurulmuştur.*

Proje Ortakları

Proje Destekçileri

YAPIMLAB

ATLANTİK
F I L M

yuvam
dünya

www.ekofilmplatformu.com

Giriş	04
Metodoloji	05
Katılımcı Profili	06
Anket Sonuçları	11
Öne Çıkan Bulgular	21
Tartışma ve Değerlendirme	28
Kaynakça	31

Giriş

EkoFilm: Sürdürülebilir Yapım Platformu, Türkiye’de film sektöründe çevre dostu yapımlara yönelik bilgi düzeyini ve beklentileri ölçmeyi amaçlayan bir anket çalışması gerçekleştirmiştir. Bu anket, British Council’in Going Global Partnerships programı Connect4Innovation: Birleşik Krallık-Türkiye Yükseköğretim Kurumsal Ortaklıklar Fonu tarafından desteklenen “Connect 4 Environmental Sustainability in Film and the Media (Sinema ve Medya Sektörlerinde Çevresel Sürdürülebilirlik için Birleşmek)” projesi kapsamında uygulanmıştır.

Proje, Kapadokya Üniversitesi Çevreci Beşerî Bilimler Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Londra Brunel Üniversitesinin ortaklığında; YAPIMLAB eğitim platformu, Atlantik Film yapım şirketi ve Yuvam Dünya Derneği işbirliği ile devam etmektedir.

Gerçekleştirilen anket çalışması film, dizi, reklam gibi çeşitli yapımlarda en az 4 yıldır çalışan profesyonellere yöneliktir. Anketin temel amacı, Türkiye’de film sektörünün çevre dostu yapımlar konusundaki bilgi düzeyini ve bu konudaki beklentilerini anlamaktır. Aynı zamanda, sektörde çevresel sürdürülebilirliği artırmak için yapılabilecekler konusunda sektör profesyonellerinin görüşlerini toplamak hedeflenmiştir. Anketin oluşturulması ve yaygınlaştırılması sürecinde Sinema Televizyon Sendikası’ndan görüş ve destek alınmıştır.

Bu rapor anketin metodolojisini, katılımcı profilini, elde edilen sonuçları ve bu sonuçlara dayalı olarak yapılan değerlendirmeleri içermektedir. Çalışmanın sonunda, sektörde çevresel sürdürülebilirliği artırmak için öneriler sunulacaktır. Bu çalışmanın Türkiye’deki film sektöründe çevresel farkındalığın artırılmasına ve sürdürülebilir yapımların teşvik edilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

METODOLOJİ

Anket, Türkiye'deki film sektöründe en az dört yıldır çalışan kişilere yönelik tasarlanmıştır. Katılımcıların çevre dostu yapım, sürdürülebilir yapım veya yeşil film kavramlarına aşinalığı, çevre dostu uygulamaları teşvik eden projeler veya organizasyonlar hakkındaki bilgi düzeyleri ve çevre dostu uygulamalara ilgi düzeyleri değerlendirilmiştir.

Ayrıca katılımcıların çevre dostu uygulamalara yönelik deneyimleri, setlerde ikinci el malzeme kullanımının yaygınlığı, çevre dostu uygulama sertifikalarının etkisi gibi konuları da içeren çeşitli soruları yanıtlamaları istenmiştir.

Veri toplama süreci, çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiş ve katılımcıların gizliliği ve mahremiyeti korunmuştur. Anket verileri, analiz için istatistiksel programlar kullanılarak değerlendirilmiş ve genel bulgular elde edilmiştir.

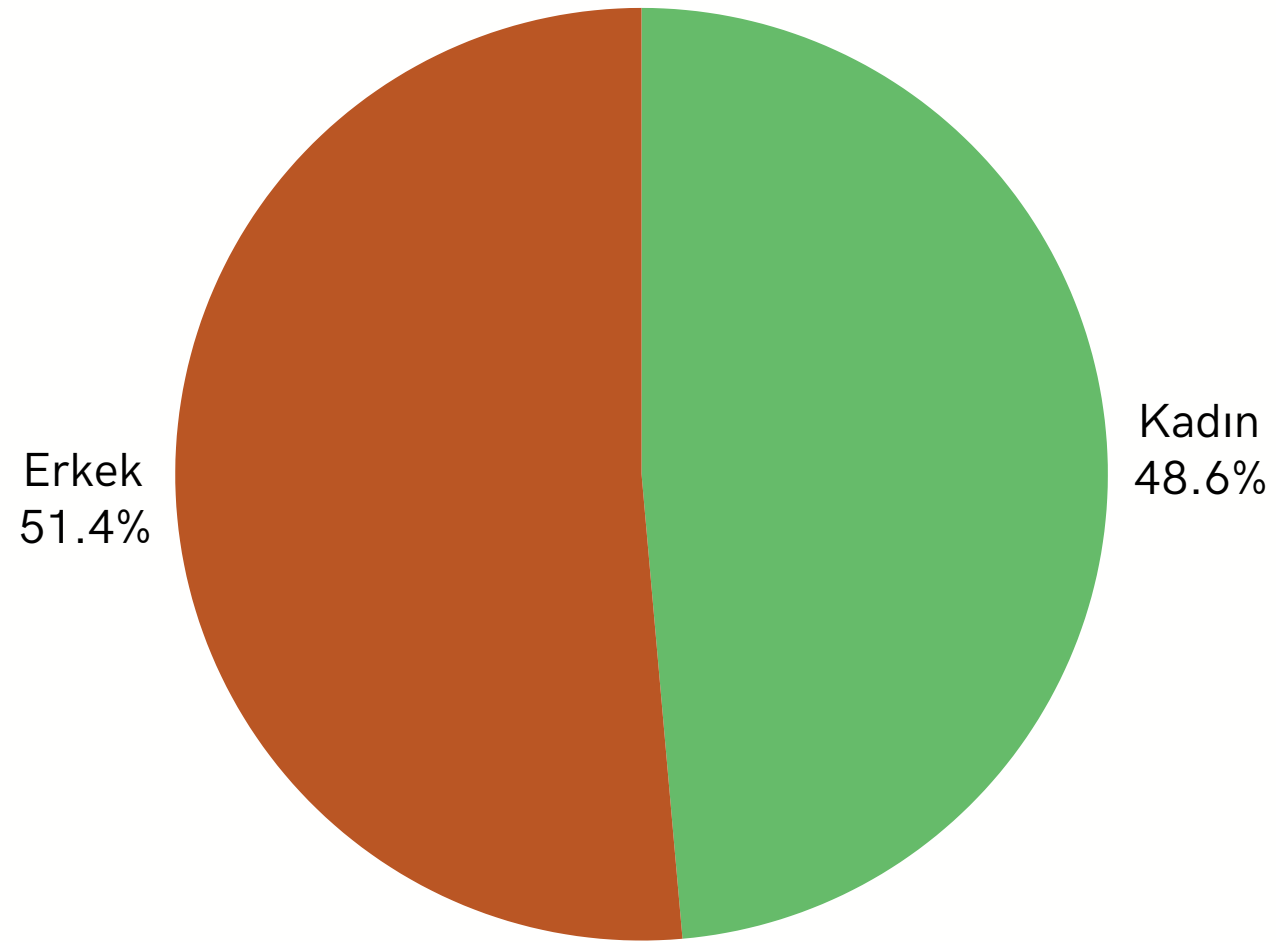
Analizlerde betimleyici metotlar (DeVellis, 2016; Field, 2013), güvenilirlik analizi (Tavakol & Dennick, 2011) ve korelasyon analizi (Field, 2013; Dancey & Reidy, 2014) gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Güvenilirlik analizi (Streiner, 2003), ankette kullanılan ölçeklerin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach alpha (Tavakol & Dennick, 2011) katsayısı kullanılarak yapılmıştır. Korelasyon analizi (Tabachnick & Fidell, 2007; Kline, 2015) ise farklı değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için kullanılmıştır.

Son olarak, elde edilen bulgular doğrultusunda Türkiye'de film sektöründe çevre dostu uygulamaların benimsenmesi ve yaygınlaştırılması için önerilerde bulunulmuştur.

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında, ankete katılanların örneklem seçimi ve katılım oranları gibi faktörlerin etkisi bulunmaktadır. Ancak elde edilen bulguların Türkiye'deki film sektöründe çevre dostu uygulamaların durumu hakkında önemli bir bilgi sağladığı düşünülmektedir.

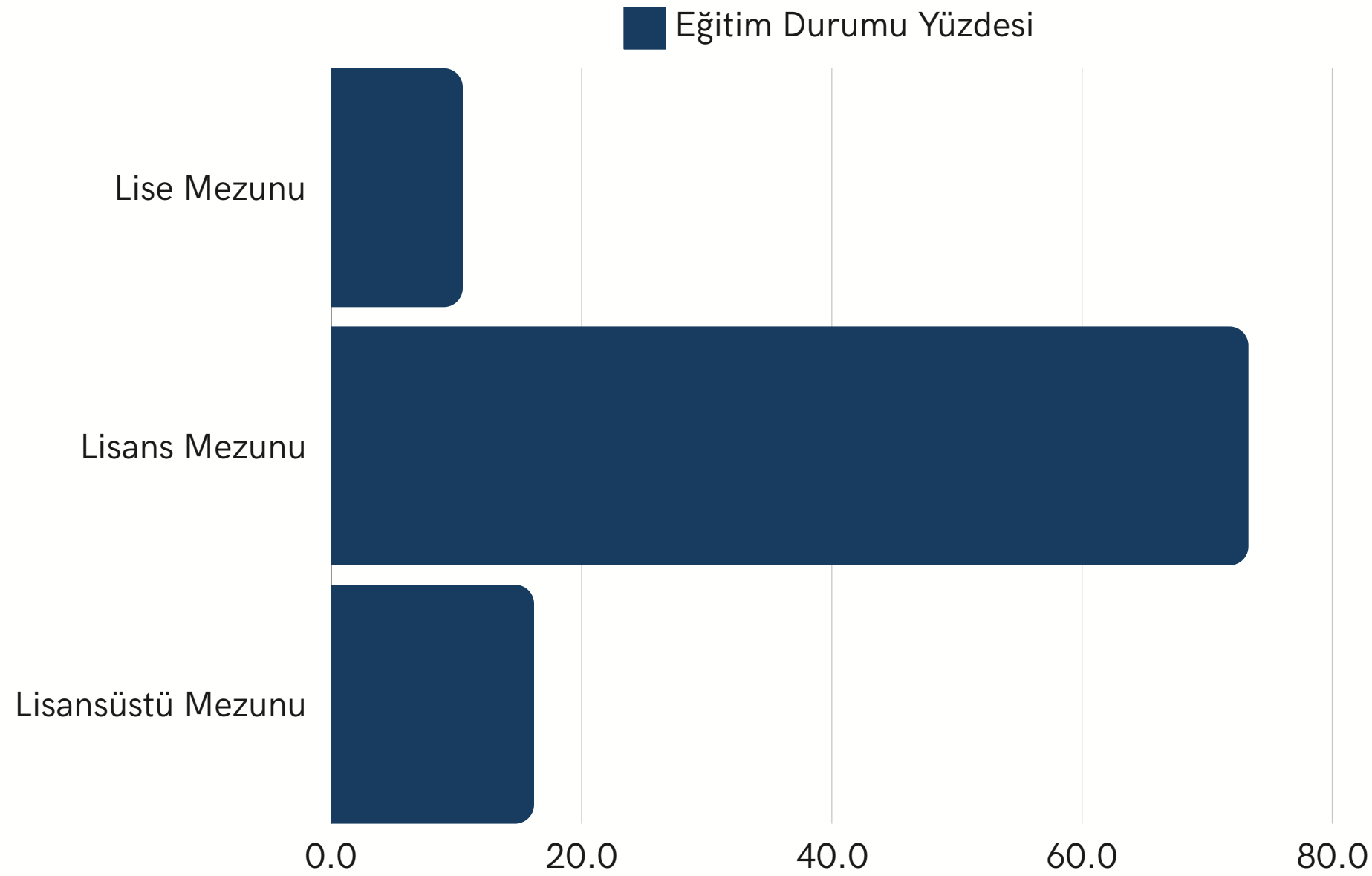
Katılımcı Profili

Katılımcıların cinsiyet dağılımı şu şekildedir:

Bu anket çalışmasına toplam 105 kişi katılmıştır. Katılımcıların demografik dağılımları incelenmiş ve elde edilen Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerlerine göre dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, anket sonuçlarının güvenilir olduğunu göstermektedir.

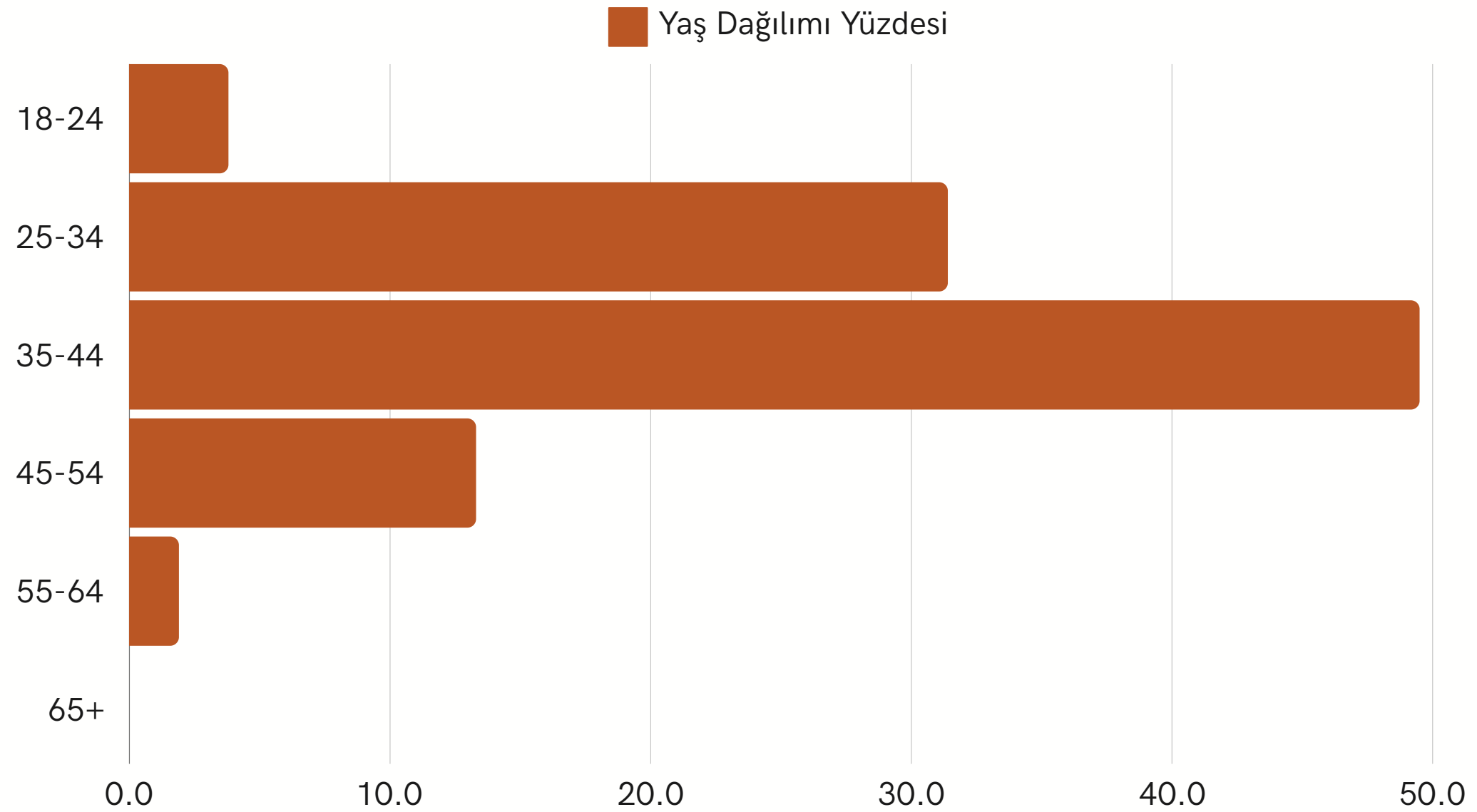
Katılımcı Profili

Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların %73,3'ü lisans mezunu, %16,2'si lisansüstü mezunu, %10.5'i ise lise mezunudur.

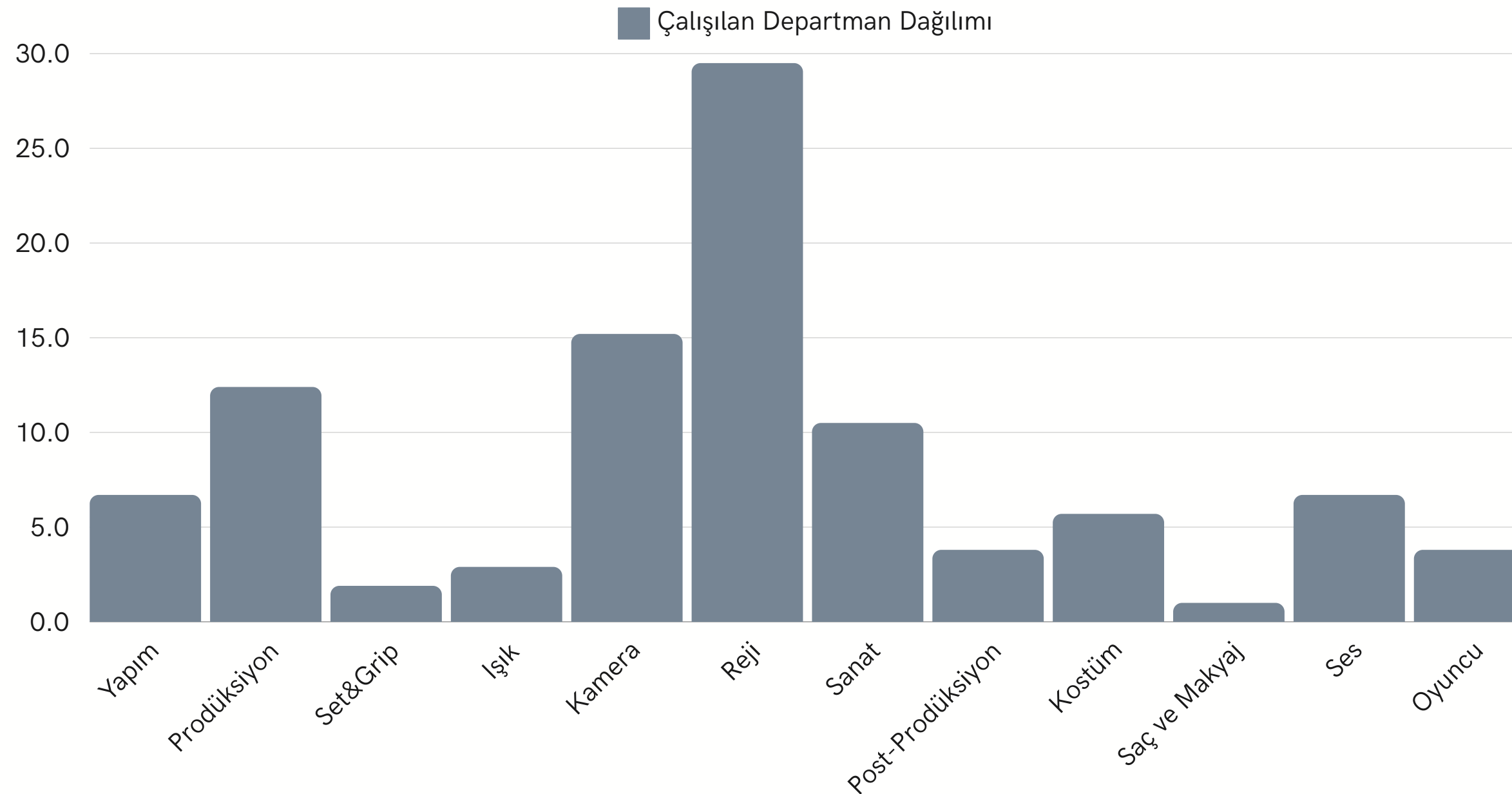
Katılımcı Profili

Katılımcıların yaş durumları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun 35-44 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların %49.5'i 35-44 aralığında, %31.4'ü 25-34 aralığında, %13.3'ü 45-54 aralığında, %3.8'i 18-24 aralığında, %1.9'u 55-64 aralığındadır. 65 yaş üstü katılımcı bulunmamaktadır.

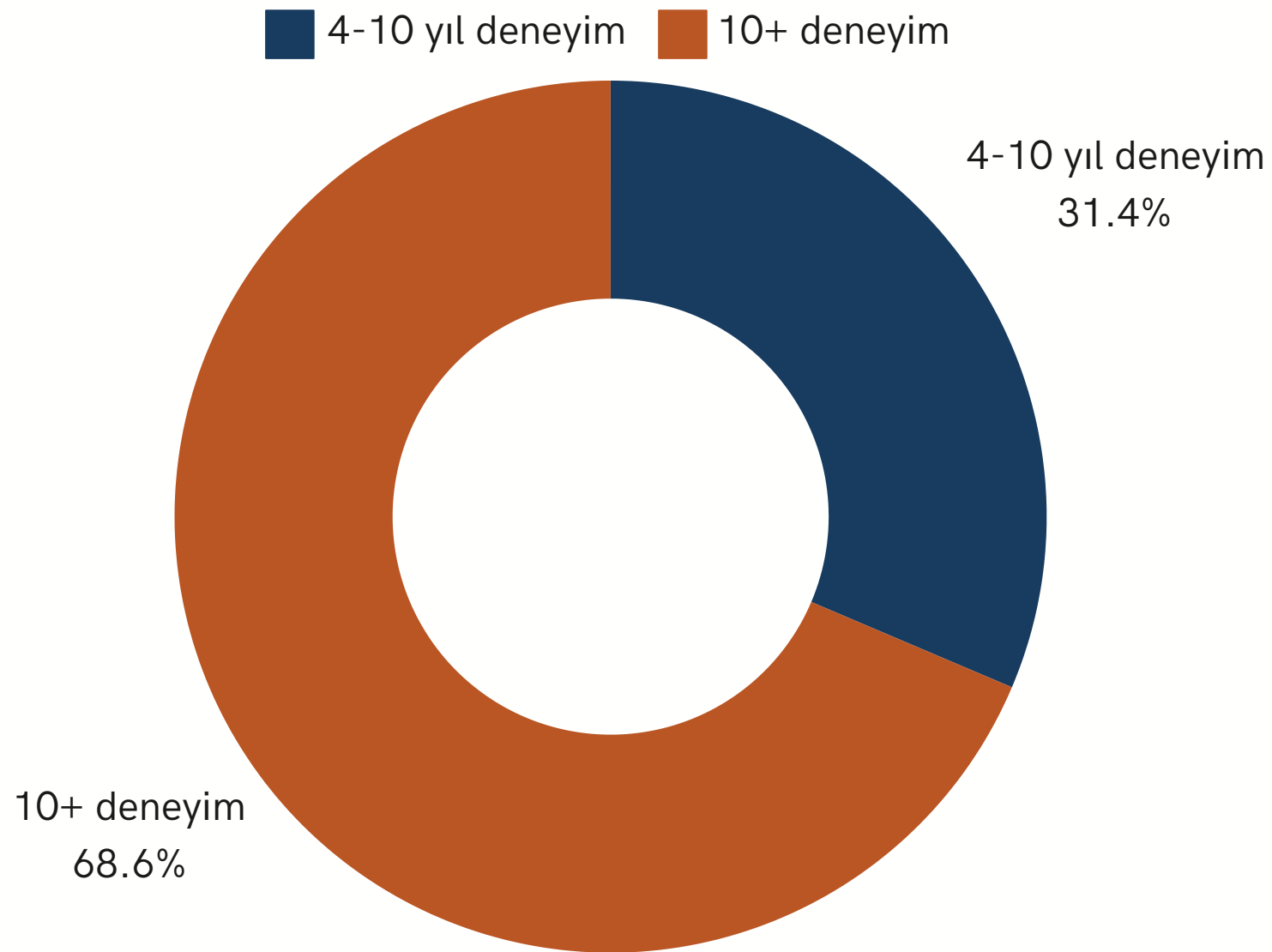
Katılımcı Profili

Katılımcılar, film yapımının çeşitli alanlarında çalışmaktadır ve alanlara göre dağılım şu şekildedir: Yapımda %6.7, prodüksiyonda %12.4, set ve gripte %1.9, ışıkta %2.9, kamerada %15.2, rejide %29.5, sanatta %10.5, post-prodüksiyonda %3.8, kostümde %5.7, saç ve makyajda %1.0, seste %6.7 ve oyunculukta %3.8 oranında temsil edilmektedir.

Katılımcı Profili

Katılımcıların sektördeki deneyim süreleri incelendiğinde, deneyim düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcıların %31.4'ü 4-10 yıl arası deneyime sahipken %68.6'sı 10 yıl ve üzeri deneyime sahiptir.

Bu demografik veriler, anketin geniş bir yelpazede sektör profesyonellerine ulaştığını ve sektördeki farklı uzmanlık alanlarından bilgi toplandığını göstermektedir. Çeşitli yaş gruplarından, deneyim düzeylerinden ve çalışma alanlarından gelen katılımcılar sayesinde sektörde çevre dostu yapımlara yönelik görüş ve beklentiler geniş bir perspektifte değerlendirilmiştir.

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Anketin sonuçları, Türkiye'de film sektöründe çevre dostu uygulamalara yönelik bilgi ve ilginin farklı seviyelerde olduğunu göstermektedir. Sürdürülebilir yapım, çevre dostu yapım veya yeşil film kavramlarını duyan katılımcıların oranı %51.4 iken %48.6'sı bu kavramları duymadığını belirtmiştir. Bu durum, **sektörde çevre dostu yapımların bilinirliğinin henüz kapsamlı bir şekilde yaygın olmadığına işaret** etmektedir.

Film sektöründe çevre dostu uygulamaları teşvik eden projeler, gönüllü ekipler veya organizasyonlar hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulduğunda katılımcıların %47.6'sı konu hakkında genel bilgiye sahip olduklarını ancak spesifik projeleri veya organizasyonları tam olarak bilmediklerini belirtmiştir. %52.4'ü ise bu konuda pek bilgi sahibi olmadıklarını, ancak ilgilerini çekerse öğrenmeye açık olduklarını ifade etmiştir. Bu tür projeleri veya organizasyonları aktif olarak takip eden katılımcı bulunmaması **sektörün bu alandaki farkındalığının ve katılımının artırılması gerektiğini** ortaya koymaktadır.

Çevre dostu uygulamalara olan ilgi düzeyleri değerlendirildiğinde katılımcıların %38.1'i çok ilgili olduklarını, %53.3'ü ise ilgili olduklarını belirtmiştir. Nötr olduğunu söyleyenlerin oranı %8.6 iken ilgilenmeyen veya hiç ilgilenmeyen katılımcı bulunmamaktadır. Bu veriler, **sektörde çevre dostu uygulamalara karşı genel bir ilginin olduğunu, ancak bu ilginin somut adımlarla desteklenmesi gerektiğini** göstermektedir.

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Çevre dostu uygulamaların yer aldığı herhangi bir projede çalışıp çalışmadıkları sorulduğunda %17.1'i evet, %82.9'u ise hayır cevabını vermiştir. Bu oran, **çevre dostu projelerin henüz yaygınlaşmadığını ve sektörde bu tür uygulamalara daha fazla yer verilmesi gerektiğini** ortaya koymaktadır.

Benzer şekilde, Türkiye'deki stüdyolarda veya platolarda çevre dostu uygulamaları deneyimleyenlerin oranı yalnızca %3.8'dir. Bu da **film stüdyoları ve platolarında çevre dostu uygulamaların yaygınlaştırılması için daha fazla çaba harcanması gerektiğini** göstermektedir.

Film yapım sürecinde hizmet alımı yapılan firmaların seçiminde en önemli kriterin %56.2 oranında uygun fiyatlı olması olduğu belirtilmiştir. Sektör deneyimi (%19.0), olumlu referanslar (%14.3), büyük ölçekli firma olması (%1.9) ve fikrim yok (%8.6) gibi diğer kriterler ise daha az önemsenmiştir. Bu durum, **maliyetin hala en önemli faktör olduğuna ve çevre dostu ürün tedariki imkanlarının gelişimi için ekonomik teşviklerin gerekli olduğuna işaret** etmektedir.

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Katılımcılara setlerde **çevre dostu uygulamaların yaygınlaşması** açısından çeşitli maddelerin önem derecesi sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtların ortalama (mean) değerleri aşağıdaki gibidir:

(Bu ortalama değerler, katılımcıların çevre dostu uygulamaların yaygınlaşması açısından hangi faktörlerin ne kadar önemli gördüğünü göstermektedir. 5 = çok yüksek önem, 1 = çok düşük önem anlamına gelmektedir.)

- Yapımcıların bilinçlendirilmesi (4.59): Bu seçeneğin en yüksek ortalama değere sahip olması, **katılımcıların, yapımcıların çevre dostu uygulamalara yönelik bilinçlendirilmesini en önemli faktör olarak gördüğünü** göstermektedir. Yapımcılar, setlerin organizasyonu ve bütçelendirme açısından kilit role sahip oldukları için bu sonuç beklenen bir bulgudur.
- Set ekiplerinin bilinçlendirilmesi (4.34): **Set ekiplerinin bilinçlendirilmesi** de yüksek bir öneme sahiptir. Setlerde günlük operasyonları yürüten ekiplerin çevre dostu uygulamaları benimsemeleri, bu uygulamaların etkin şekilde hayata geçirilmesi için kritiktir.
- Film yapım fonlarına kriter olarak dahil edilmesi (4.27): **Film yapım fonlarına çevre dostu uygulamaların kriter olarak dahil edilmesi** de önemli bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Bu, finansman aşamasında sağlanacak imkanlar ile sürdürülebilirliğin teşvik edileceğini göstermektedir.
- Sürdürülebilir uygulamalar için vergi teşvikleri (4.24): **Vergi teşvikleri, katılımcılar tarafından sürdürülebilir uygulamaların teşvik edilmesi için etkili bir araç** olarak görülmektedir. Bu sonuç bütçe ve maliyet desteklerinin sürdürülebilirlik uygulamaları açısından önemini ortaya koymaktadır.

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

- Oyuncuların bilinçlendirilmesi (3.91): Oyuncuların bilinçlendirilmesi diğer faktörlere göre daha düşük bir değere sahip olmasına rağmen yine de önemli bir unsur olarak değerlendirilmiştir. **Oyuncuların hem kamuoyunda öne çıkmaları, hem de sektörel pratiklerde kriterlerin belirlenmesi açısından etkin bir role sahip olmaları çevre dostu uygulamaların yaygınlaşmasında önemli bir etkiye sahip olabilir.**
- Festivallerde bu uygulamalara ödül verilmesi (3.66): **Festivallerde çevre dostu uygulamalara ödül verilmesi en düşük ortalama değere sahiptir.** Bu durum katılımcıların, ödüllerin teşvik edici olabileceğini ancak diğer faktörler kadar kritik olmadığını düşündüklerini göstermektedir.

Bu bulgular, **sektörde çevre dostu uygulamaların yaygınlaşması için özellikle yapımcıların ve set ekiplerinin bilinçlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca finansal teşvikler ve sürdürülebilirlik kriterlerinin film fonlarına entegre edilmesi de önemli bir strateji olarak öne çıkmaktadır.**

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Katılımcılar çevre dostu film yapım uygulamalarının benimsenmesinin önündeki zorlukları 1 ile 5 arasında puanlayarak değerlendirmiştir. 1 = çok düşük zorluk, 5 = çok yüksek zorluk anlamına gelmektedir. Bu soruya verilen yanıtların ortalama (mean) değerleri aşağıdaki gibidir:

- Nitelikli/uzman/vizyon sahibi profesyonellerin bulunması (3.64): Bu seçeneğin en yüksek ortalama değere sahip olması, çevre dostu film yapım uygulamalarının hayata geçirilmesinde en büyük zorluğun uygun profesyonellerin bulunmaması olduğunu göstermektedir. Bu sonuç **sektörde çevre dostu, sürdürülebilir yapım uygulamaları konusunda uzmanlaşmış profesyonellerin eksikliğine işaret etmektedir.**
- Ekstra zaman ve planlama gerektirmesi (3.5): Çevre dostu uygulamaların ekstra zaman ve planlama gerektirmesi de önemli bir zorluk olarak görülmektedir. Bu, **yapım sürecinde sürdürülebilirliğin ayrı bir ön hazırlık ve iş yükü gerektirmesi nedeniyle bir zorluk olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.**
- Ürün tedariki (3.14): Çevre dostu film yapımında kullanılacak malzemelerin ve ürünlerin tedariki de katılımcılar tarafından orta düzeyde bir zorluk olarak değerlendirilmiştir. Sürdürülebilir film yapımının gelişimi için **çevre dostu malzemelere erişimin ve sürdürülebilir ürünlerin tedarikinin kolaylaşması gerektiği anlaşılmaktadır.**

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

- Bütçe yönetimi (3.09): Bütçe yönetimi, diğer faktörlere göre daha düşük bir zorluk olarak değerlendirilmiş olsa da yine de önemli bir engel olarak görülmektedir. **Sürdürülebilir uygulamaların bütçe yönetimi açısından bir zorluk değil avantaj sağlamasına yönelik teşviklerin gerekli olduğu görülmektedir.** Tedarik zincirinin henüz gelişmemiş olması çevre dostu uygulamaların maliyetini arttırabilir ve bütçe planlamasında zorluk yaratabilir, fakat yenilenebilir enerjiye dayalı sistemler ve şarj edilebilir bataryalar gibi **daha sürdürülebilir yatırımlar orta ve uzun vadede maliyetleri düşürmektedir (O'Brien, 2014).** Türkiye'nin emisyon azaltım hedefleri yakın gelecekte sektörlerde karbon ayak izini azaltmaya yönelik teşviklerin gündeme geleceğine işaret etmektedir (Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Konseyi, 2023; Dailymotion, 2024; Donanım Haber, 2024; İktisadi Dayanışma, 2024).
- Bu bulgular, **çevre dostu sürdürülebilir film yapım uygulamalarının hayata geçirilmesinde en büyük zorluğun nitelikli profesyonellerin bulunmaması ve ekstra zaman ve planlama ihtiyacı olduğunu** göstermektedir. Ayrıca ürün tedariki ve bütçe yönetimi konularında da belirli zorluklar yaşanabileceği anlaşılmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelinmesi için sektörde eğitim ve farkındalık çalışmalarının artırılması, sürdürülebilir malzeme tedariki konusunda tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi ve bütçe planlamalarının çevre dostu uygulamalar göz önünde bulundurularak yapılması önerilmektedir. **Uluslararası örneklerde olduğu gibi, bir yapım sürecinde sürdürülebilir uygulamaları takip edecek uzmanların yetişmesi, zaman ve planlama konusundaki zorluklara da çözüm getirecek, aynı zamanda sektörde yeni bir iş alanı yaratarak istihdama da katkı sağlayacaktır.**

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Türkiye'deki setlerde ikinci el kostüm, dekor ve set malzemesi kullanımının yaygın olduğunu düşünenlerin oranı %48.6 iken %51.4'ü bunun yaygın olmadığını düşünmektedir. Bu veriler, **ikinci el malzeme kullanımının yaygınlaşmasının teşvik edilmesi gerektiğini** ortaya koymaktadır. Yapım sürecinin uygun olan her aşamasında ikinci el malzeme kullanımı, gereksiz tüketimin ve atık üretiminin önlenmesi açısından kritik bir öneme sahiptir.

Türkiye'de setlerde **en fazla atığın nelerden kaynaklandığı** sorusuna verilen yanıtlar, atık üretiminin film yapımında önemli bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların gözlemlerine göre setlerde öne çıkan atık üretim alanları şunlardır:

- Setlerde tercih edilen açık büfe sisteminden kaynaklı gıda atığı
- Pet şişe, kullan-at bardaklar ve ürün ambalajları
- Islak mendil, kağıt havlu, galoş vb. kişisel hijyen malzemeleri
- Gereksiz basılı kağıt tüketimi
- Yeni dekor ve aksesuar malzemeleri

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Ankette katılımcılara sinema öğrencileri ve sektör çalışanlarına yönelik çevre dostu sürdürülebilir yapım eğitiminin öncelikle neleri kapsamalı gerektiği sorulmuş ve konuların önem dereceleri 1'den 4'e kadar puanlanmıştır (1 en önemli, 4 en az önemli). Bu soruya verilen yanıtların ortalama (mean) değerleri aşağıdaki gibidir:

- Karbon ayak izi ölçümü (2.54): Bu seçeneğin değeri, katılımcıların çevre dostu **sürdürülebilir yapım eğitiminde karbon ayak izi ölçümünü en önemli konu olarak gördüğünü göstermektedir**. Bu, sektörde çevresel etkilerin doğrudan ölçülmesi ve bu etkilerin azaltılması için karbon ayak izi hesaplamasının gerekliliği ve önemi konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerektiğini göstermektedir.
- İlgili tedarikçilere erişim (2.87): İlgili tedarikçilere erişim önem sıralamasında ikinci sırada görülmektedir. **Çevre dostu ürün ve hizmetlerin temin edilmesi, sürdürülebilir yapım süreçlerinde önemli bir bileşendir.**

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

- İklim krizi ve çevresel sürdürülebilirlik hakkında genel bilgilendirme (2.88): Genel bir bilgilendirme alanı olan bu konunun, üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Bu, iklim krizi ve çevresel sürdürülebilirlik konularında bilgi sahibi olmaya yönelik güçlü bir niyetin varlığını ortaya koymaktadır. **Bu konularda sağlanacak genel bilgilendirme, tüm sektörde çevre dostu uygulamalara yönelik farkındalığın artmasına katkı sağlayacaktır.**
- Örnek uygulamaların incelenmesi (2.90): Örnek uygulamaların incelenmesi de eğitim konuları arasında dördüncü sırada değerlendirilmiştir. **Başarılı sürdürülebilir yapım projelerinin incelenmesi, katılımcılara pratik ve uygulanabilir çözümler sunmak açısından faydalıdır.**
- Bütçe yönetimi (2.91): Bütçe yönetimi, eğitimde yer alması gereken konular arasında son sırada yer almıştır. **Bütçe yönetimi ile doğrudan ilgilenen departman çalışanlarının çevre dostu uygulamaların maliyetlerinin doğru yönetimi konusunda bilgilendirilmeleri, sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada kritik bir rol oynamaktadır.**

Anket Sonuçları

Genel Bulgular

Son olarak, film sektörüne yönelik çevre dostu uygulama sertifikası geliştirilmesinin etkisi sorulduğunda katılımcıların %22.9'u büyük ölçekli yapımları teşvik edeceğini, %11.4'ü küçük ölçekli yapımları teşvik edeceğini, %44.8'i ise tüm yapımları teşvik edeceğini belirtmiştir. %21.0'ı ise herhangi bir etkisi olacağına inanmadığını ifade etmiştir. Bu sonuçlar, **çevre dostu uygulama sertifikalarının sektörde genel bir teşvik unsuru olarak görüldüğünü, ancak etkinliğinin sağlanması için farklı ölçeklerde tüm yapımları hedefleyen doğru stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini** göstermektedir.

Genel olarak, anket sonuçları **Türkiye'deki film sektöründe çevre dostu sürdürülebilir film yapımına karşı bir ilgi ve farkındalık olduğunu, ancak bu ilginin somut uygulamalarla desteklenmesi gerektiğini** ortaya koymaktadır. Bu bağlamda eğitim, farkındalık artırma ve ekonomik teşvikler gibi stratejilerle çevre dostu yapımların yaygınlaştırılması hedeflenmelidir.

Anket Sonuçları

Öne Çıkan Bulgular

Anketin sonuçları, Türkiye'deki film sektöründe çevre dostu uygulamalara yönelik bilgi ve ilginin farklı seviyelerde olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, sektörde çevre dostu yapımların yaygınlaşması ve farkındalığın artırılması için çeşitli alanlarda çaba harcanması gerektiğine işaret etmektedir. Aşağıda öne çıkan bulgular madde madde sıralanmıştır:

- **Bilgi ve İlgil Düzeyleri:**

- Katılımcıların %51.4'ü sürdürülebilir yapımlar, çevre dostu yapımlar veya yeşil film kavramlarını duymuştur.
- %48.6'sı bu kavramları duymamıştır.
- Çevre dostu uygulamaları teşvik eden projeler hakkında %47.6'sı genel bilgiye sahip, %52.4'ü ise pek bilgi sahibi değildir.

- **Çevre Dostu Uygulamalara İlgil:**

- Katılımcıların %38.1'i çok ilgilil, %53.3'ü ilgilil, %8.6'sı nötrdür.
- İlgilenmeyen veya hiç ilgililenmeyen katılımcı bulunmamaktadır.

Anket Sonuçları

Öne Çıkan Bulgular

- **Çevre Dostu Projelerde Çalışma:**
 - %17.1'i çevre dostu projelerde çalışmış, %82.9'u çalışmamıştır.
 - Stüdyo ve platolarda çevre dostu uygulamaları deneyimleyenlerin oranı sadece %3.8'dir.
- **Hizmet Alımı Kriterleri:**
 - Sektörde tedarikçi firmaların seçiminde en önemli kriter %56.2 oranında uygun fiyatlı olmalarıdır.
 - Diğer kriterler: sektör deneyimi (%19.0), olumlu referanslar (%14.3), büyük ölçekli firma olması (%1.9), fikrim yok (%8.6).
- **İkinci El Malzeme Kullanımı:**
 - Setlerde ikinci el malzeme kullanımının yaygın olduğunu düşünenler %48.6, yaygın olmadığını düşünenler %51.4'tür.
- **Çevre Dostu Uygulama Sertifikası:**
 - Katılımcıların %22.9'u büyük ölçekli yapımları teşvik edeceğini, %11.4'ü küçük ölçekli yapımları teşvik edeceğini, %44.8'i tüm yapımları teşvik edeceğini belirtmiştir.
 - %21.0'ı ise herhangi bir etkisi olacağına inanmamaktadır.

Anket Sonuçları

Öne Çıkan Bulgular

- Ankette katılımcılara çevre dostu sürdürülebilir yapım eğitiminin öncelikle neleri kapsamaması gerektiği sorulmuş ve konuların önem dereceleri puanlanmıştır. Ortalama değerlere göre, **karbon ayak izi ölçümü (2.54) en önemli konu olarak görülmüş, bu da çevresel etkilerin doğrudan ölçülmesi ve azaltılması için bu konuda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerektiğini** göstermektedir.
- Katılımcılar, setlerde çevre dostu uygulamaların yaygınlaşması açısından yapımcıların bilinçlendirilmesini en önemli faktör olarak görmüşlerdir (ortalama 4.59). Yapımcılar, setlerin organizasyonu ve bütçelendirilmesi açısından kilit role sahip oldukları için bu sonuç beklenen bir bulgudur.
- Katılımcılar, **çevre dostu film yapım uygulamalarının benimsenmesinde en büyük zorluğun nitelikli, uzman ve vizyon sahibi profesyonellerin bulunmaması olduğunu belirtmişlerdir (ortalama 3.64)**. Bu sonuç, sektörde çevre dostu yapım uygulamaları konusunda uzmanlaşmış yetenekli profesyonellerin eksikliğine işaret etmektedir.

Anket Sonuçları

Öne Çıkan Bulgular

- Güvenilirlik ve korelasyon analizleri, anketin sağlamlığını ve verilerin tutarlılığını değerlendirmek için önemlidir. Anketin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alpha değeri hesaplanmıştır. Setlerde çevre dostu uygulamaların yaygınlaşmasıyla ilgili anketin Cronbach alpha değeri 0.796 olarak bulunmuştur. Çevre dostu film yapım uygulamalarının zorluklarıyla ilgili anketin Cronbach alpha değeri 0.819 olarak hesaplanmıştır. Sinema öğrencileri ve sektör çalışanlarına yönelik çevre dostu sürdürülebilir yapım eğitimi hakkındaki anketin Cronbach alpha değeri ise 0.904 olarak bulunmuştur. **Bu yüksek değerler, anketlerin güvenilir ve tutarlı olduğunu göstermektedir.**
- Ayrıca katılımcılar genel olarak, setlerde en fazla atığın pet şişeler ve tek kullanımlık plastik ürünlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Bu durum, **setlerde pratik ve kolay erişilebilir çevre dostu çözümlerin tercih edilmesi ve atık yönetimi bilincinin yeterince yaygın olmamasıyla** ilişkilendirilmektedir. Eğitim ve çevre dostu alternatiflerin teşvikiyle bu atıkların azaltılabileceği vurgulanmaktadır.

Anket Sonuçları

Öne Çıkan Bulgular

Korelasyon analizleri, film sektöründe çevre dostu uygulamaların yaygınlaşmasını etkileyen faktörler arasındaki güçlü ilişkileri detaylı olarak ortaya koymaktadır. Korelasyon katsayısının yorumlanması, değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü anlamak için önemli bir araçtır ve genellikle belirli aralıklara göre sınıflandırılır. 0.00 ile 0.10 arasındaki katsayılar çok zayıf veya ihmal edilebilir bir korelasyonu ifade ederken 0.10 ile 0.30 arasındaki değerler zayıf bir korelasyon olarak kabul edilir. Orta derecede bir korelasyon, 0.30 ile 0.50 arasındaki değerlerle gösterilir. 0.50 ile 0.70 arasındaki katsayılar güçlü bir korelasyona işaret ederken 0.70 ile 1.00 arasındaki değerler çok güçlü bir korelasyonu temsil eder.

- İklim değişikliği farkındalığı ve tedarikçilere erişim ($r = 0.84$): Veriler, **iklim değişikliği farkındalığının yüksek olduğu durumlarda, çevre dostu tedarikçilere erişim ile ilişkili olarak değerlendirilmiştir**. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin farkında olan yapımcılar ve ekiplerin daha sürdürülebilir ve çevre dostu tedarikçileri tercih etme eğiliminde olacağı tahmin edilmektedir. Bu farkındalık, tedarik zincirinde sürdürülebilirlik kriterlerine daha fazla önem verilmesini de sağlayacaktır.

Anket Sonuçları

Öne Çıkan Bulgular

- Eğitim programlarında bütçe yönetimi ve tedarikçilere erişim ($r = 0.75$): Sonuçlar, iyi bir bütçe yönetiminin çevre dostu tedarikçilere daha iyi erişim sağlanmasında önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. **Eğitim programlarında bütçe yönetimi konusuna odaklanması, yapımcıların ve set ekiplerinin çevre dostu ürün ve hizmetlere daha kolay erişebilmesi ile ilişkili olarak değerlendirilmiştir.** Bütçe yönetiminin etkin bir şekilde yapılması, çevre dostu seçeneklerin maliyetlerinin karşılanabilir olmasını sağlamaktadır.
- Tedarikçiler ve örnek uygulamalar ($r = 0.74$): Bulgular, çevre dostu ürün tedarikçilerinin sürdürülebilir yapım alanında örnek uygulamaların gelişimindeki etkisine işaret etmektedir. Tedarikçilerin sürdürülebilir ürün ve hizmetler sunması, setlerde ve projelerde bu tür uygulamaların yaygınlaşmasına katkıda bulunacaktır. **Çevre dostu tedarikçilerle çalışmak, yapımcıların ve set ekiplerinin bu uygulamaları benimsemeleri ve örnek oluşturmaları açısından önemli görülmektedir.**

Bu korelasyonlar, çevre dostu uygulamaların yaygınlaştırılması için bilinçlendirme, ödüller, bütçe yönetimi ve tedarikçi erişimi gibi faktörlerin birbirleriyle ilişkili olduğunu ve entegre bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu bulgular, Türkiye'de film sektöründe **çevre dostu uygulamaların benimsenmesi ve yaygınlaştırılması için;**

**bilinçlendirme çalışmalarına,
finansal teşvik mekanizmalarının
ve eğitim programlarının geliştirilmesine**

önem verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Tartışma ve Değerlendirme

Anket sonuçları, Türkiye'deki film sektöründe çevre dostu uygulamaların henüz tam anlamıyla benimsenmediğini ve bu alandaki farkındalığın artırılması gerektiğini göstermektedir. Örneğin, çevre dostu yapımların kavramsal bilinirliği hala yeterince yaygın değildir ve çoğu katılımcı çevre dostu uygulamaları teşvik eden projeler veya organizasyonlar hakkında bilgi sahibi değildir. Bu durum, **sektörde çevre dostu uygulamaların benimsenmesi için daha fazla eğitim ve bilgilendirme gerektiğini** göstermektedir.

Ankete katılanların çevre dostu uygulamalara olan ilgisi oldukça yüksektir, ancak bu ilginin somut adımlarla desteklenmesi gerekmektedir. **Çevre dostu uygulamalara yönelik ilgi, sektörde çevre dostu uygulamaların benimsenmesi için bir potansiyel olduğunu** göstermektedir. Ancak bu ilgiyi eyleme dönüştürmek için sektörde daha fazla farkındalık ve teşvik mekanizmalarına ihtiyaç vardır.

Tartışma ve Değerlendirme

Anket sonuçları ayrıca çevre dostu uygulamaların setlerde ve stüdyolarda henüz yaygınlaşmadığını göstermektedir.

Film sektöründe çevre dostu uygulamalara geçişi engelleyen başlıca faktörler arasında şunlar yer almaktadır:

- **Sürdürülebilir yapım konusunda uzmanlaşmış kişilerin eksikliği**
- **Hızlı üretimin esas olduğu bir sektörde ekstra planlamanın zaman yönetimi açısından bir zorluk olarak görülmesi**
- **Sürdürülebilirliğin maliyeti arttıracığının düşünülmesi**
- **Çevre dostu ürünlere erişimin ve ikinci el malzeme kullanımının yaygın olmaması**

Bu durum, sektörün sürdürülebilirlikle ilgili sorumluluklarının farkında olması ve çevre dostu uygulamaları teşvik etmek için daha fazla çaba harcanması gerektiğini göstermektedir.

Tartışma ve Değerlendirme

Sonuç olarak, Türkiye'deki film sektöründe çevre dostu uygulamaların benimsenmesi ve yaygınlaştırılması için çeşitli adımlar atılması gerekmektedir. Bu adımlar arasında, **sektör profesyonellerinin ve sektördeki paydaşların bilinçlendirilmesi**, çevre dostu uygulamaların teşvik edilmesi için **ekonomik teşvik ve ödüllendirme mekanizmalarının geliştirilmesi**, **ikinci el malzeme kullanımının yaygınlaştırılması ve sürdürülebilir yapım sertifika sisteminin geliştirilmesi** yer almaktadır.

Sektörde sürdürülebilir yapım konusunda uzman, nitelikli profesyonellerin yetişmesi, hem farkındalığın artmasına hem de çevre dostu uygulamaların ekstra iş yükü olarak görülmesi sorununa çözüm sağlayacaktır. Dünyada gelişen yeni bir iş alanı olan sürdürülebilir yapım danışmanlığı ve takibi, istihdam yaratarak **sosyal sürdürülebilirliği** de destekleme potansiyeline sahiptir.

Dünyada film sektöründe sürdürülebilirlik alanında yaşanan gelişmeler ve Türkiye'nin emisyon azaltım hedefleri, sürdürülebilir film yapımının finansal avantajlarını ve **yakın geleceğin sürdürülebilir ekonomisi** bağlamında önemini ortaya koymaktadır.

Bu raporda elde edilen bulgular değerlendirilerek tanımlanan önlemler, Türkiye'de film sektörünün çevre dostu ve sürdürülebilir bir geleceğe doğru ilerlemesine yardımcı olacaktır.

Yararlanılan Kaynaklar

1. Dailymotion, "Mehmet Şimşek: Karbon ayak izinin vergilendirilmesi gerekiyor". 10.06.2024. <https://www.dailymotion.com/video/x8zv4cs>.
2. Dancey, C. P., & Reidy, J. (2014). Statistics without maths for psychology: Using SPSS for Windows. Pearson.
3. DeVellis, R. F. (2016). Scale development: Theory and applications. Sage Publications.
4. Donanım Haber, "Türkiye'ye karbon vergisi geliyor: Karbon vergisi nedir ve hangi ülkelerde var?". 10.06.2024. <https://www.donanimhaber.com/turkiye-ye-karbon-vergisi-geliyor-karbon-vergisi-nedir--178226>
5. Field, A. (2013). Discovering statistics using IBM SPSS statistics. Sage Publications.
6. Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Konseyi. (2023). Yeşil Vergileme: Uluslararası Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalışma Grubu Raporu. Ankara. <https://www.hmb.gov.tr/hazine-mustesarligi-hizmet-envanteri-ve-standartlari>
7. İktisadi Dayanışma, "Küresel ısınmaya karşı karbon vergisi". 09.06.2024. <https://www.iktisadidayanisma.com/Kuresel-Isinmaya-karsi-karbon-vergisi/Haber/4323b51d-6fd8-4b0b-a7b3-35d7aa772e50.aspx>.
8. Kline, R. B. (2015). Principles and practice of structural equation modeling (4th ed.). Guilford Press.
9. O'Brien, E. (2014). Going Green & Saving Green: A Cost-Benefit Analysis of Sustainable Filmmaking. Green Production Guide. https://greenproductionguide.com/wp-content/uploads/2020/06/Going_Green_Saving_Green.pdf.
10. Streiner, D. L. (2003). Starting at the beginning: An introduction to coefficient alpha and internal consistency. Journal of Personality Assessment, 80(1), 99-103.
11. Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using multivariate statistics (5th ed.). Pearson.
12. Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. International Journal of Medical Education.

[www:// ekofilmplatformu.com](http://www.ekofilmplatformu.com)